

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 un an 20 cor.
 6 luni 10 cor.
 3 luni 5 cor.
 o luna 2 cor.
 de Duminecă pe an 4 cor.
 în România și străinătate pe an
 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-u. Nr. 20

INSERTIUNILE:

de un și garment: prima dată la
 zi; a doua oară 1/2 bani; a treia
 oară 3 h. de fiecare publicitate.

Adăți abonamentele, cât și însoțit
 sunt a se plăti înainte în Arad

Telefon pentru oraș și comitate

Servicii retracate nu se primesc

Acțiunea de mântuire secuiască.

(B.) În actuala învălmășeală politică, a trecut aproape neobservată o substanțială dare de seamă, publicată și în jurnale, a șefului și a numitei comisii secuiești, către ministrul de agricultură Tallián. Măcar ce pagini instructive, ce date prețioase! Cine-ar putea să dovedească mai elocvent aservirea și exploatarea poporului nostru, ca elocvența cifrelor acestei dări de seamă despre jertfele de bani enorme ce se cheltuesc an de an pentru mântuirea cea de Secui din Ardeal? Nu societatea maghiară, nu publicul maghiar și măcar în fața de semenii lui, ci statul, banii țării, adunați dela cei-ce sunt doar în marea soartă de cât Secuii cunoscuți de leșești și răsfațați, aceasta este ce s'ascunde sub eticheta de «acțiune de mântuire Secuiască».

S'a organizat o întreagă secție în ministerul de agricultură, care are în mână acțiunea aceasta. Și se cheltuește nebunește, se fac jertfe enorme an de an din visteria publică.

Se prăpădesc Secuii! Este glasul alarmant ce răsună mereu în coloanele presei maghiare. Emigrează și sucombă sub greutatea existenței.

Apoi să nu se prăpădească, zicem și noi, dar urmează de aci, ca țeara, locuitorii ei, să-i întrețină? Vor fi învățați Secuii să trăiască bine, cu fripturi, să le dăm și pe acestea, dacă dânsii nu le au?

Dar sunt ceilalți locuitori ai țării în mai bună situație, în condițiuni mai îndestulătoare ca Secuii? Pusu-și-a guvernul între-

barea aceasta și dacă da, îl întrebăm, ce a făcut pentru Românii din Bihor, cari vegetează într'o mizerie îngrozitoare, pentru cei din părțile Sătmarului și prin atâtea alte părți din Ardeal? Ce-a făcut? Ei nu se prăpădesc, ei nu sufăr și nu sunt și ei celățeni ca Săcuii?

Nu perholescăm din principiu ajutorarea Secuilor, se cuvine ca guvernul s'alerge cu toate mijloacele sale în ajutorul populației primejduite. Dar dacă trimite ajutoarele sale Secuilor de ce nu-l vedem mântuind și pe Români, prin atâtea ținuturi, scăpătate, unde numai o recoltă e în floare, — moartea ce seceră pe lihniții de foame.

Se prăpădesc Românii! nu-l auzim strigând, dar pentru-că nu strigă ei nu se prăpădesc? Strigăm noi într'una, nici un crucer ajutor, nici o dispoziție de ușurare nu vine însă pe urma strigătului nostru. S'a convins poate că strigăm fără teme?

Poftească, meargă în Bihor și va vedea stări de lucruri, de cari se revoaltă umanitatea. Unde e «acțiunea de mântuire românească», unde-s mijloacele de ajutorare ale statului?

Iată ce se zice în darca de seamă către ministru:

«S'au cumpărat pe seama a 178 comune cu ajutorul statului 217 vite cornute de prăsilă. Acțiunea a fost apoi estinsă mai ales asupra câștigării vacilor de lapte. În comitatele Murăș-Turda, Trei-scaune, Ciuc, și Târnava-mică s'au împărțit între economii mici 1286 vaci, pe prețuri bagatele și cu replătire în rate mici. Comisiunea de ajutorare a dispus de 500.000 cor. capital

mobil. S'au distribuit între 531 economi scoafe de prăsilă. Oii s'au distribuit între 1058 economi 4877 bucăți. S'au făcut îngrășare artificială pe 3972 jugere de pământ...»

și așa mai departe, în toate ramurile economiei; toate acestea — *pe banii țării.*

Pe banii scoși din vânzarea ușilor din țării, a pernelor dela cap, a scutecelor copilașilor și a mălaiului din gura lor, cum s'a întâmplat, prin părțile Sătmarului. Dar' unde nu s'a întâmplat?

Nu sunt asupriți Românii, nu sunt neîndreptățiți, căci dac'au motive pentru neîndestulire, acestea le au și ceilalți locuitori. Bună-oară Săcuii, nu-i așa?

Continuați, d-lor stăpânitori!

Situația în România.

București, 28 Martie.

Alegerile pentru cele două corpuri legislative, Camera și Senatul, s'au petrecut fără vre-o sguduitură pentru țară. Cu prilejul acesta s'au aplicat și noile dispoziții, luate de liberali, întru a garanta secretul votului. Bine înțeles, s'au adus plângeri că administrația n'a respectat secretul votului și că s'au comis abuzuri electorale. Aceasta se va întâmpla mereu, pe lângă ori ce lege perfectă și câtă vreme patimile conduc pe oameni. Ear la alegeri îndeosebi se deslănțue patimele, fiind vorba nu numai de principiile politice, ci cum a fost ș'acum, de a păstra stăpânirea, care dacă pentru *bărbații de stat* însemnează grije mare și adesea jertfe, nu-i mai puțin adevărat că pentru

„Revista noastră“.

În alte părți grupuri feministe își aveau de mult revistele lor, ear când nemuritorii Frații nu vor să premieze opul unei vestite scriitoare, s'au constituit în academie, au înființat suma necesară și scriitoarea n'a suferit nici paguba materială, dar nici desavantajiu moral: suma a obținut-o ș'asa, ear romanul i-a fost lăudat de întreaga presă.

Nu voi să ating sorgintea acestui separatism, ce se observă în timpul din urmă; nici nu vreau să mă apropiu de abisurile și creștele principiilor de emancipație feminină, cari nu cad în sfera de preocupări a unei reviste literare.

Unii însă vor nega principiul artei pure și vor pretinde, că după-cum fie-ce grup de interese omenești voește să-și aibă organele sale, așa și femeilor le trebuie revista lor; altfel vor înțelege ivirea „Revistei noastre“ ei, cari vor aștepta să fie tribuna, care să sădească, răspândind și în cercurile femeilor române exclusiv ideile de emancipare, preterând discutarea unor trebuințe mai ardente, specifice românești.

Nu în așa senz se poate ajunge vr'un rezultat real; nici nu va fi aceasta tactica revistei.

Femeia română era atât de neglijată în literatură: golul acesta îl va substitui buchetul de scriitoare, ce sub direcțiunea doamnei *Constanța Hodoș* scot „Revista noastră“. Eată ce voesc, ca să reluăm chiar rostul uneia dintre ele:

„Munca, fiind baza societăților și a familiei, ne vom interesa, în special, de munca fe-

mei, în societate și în familie. Aci vom găsi material bogat de studiat și chestii de îndrumat pe o cale mai bună, probleme, cari vor cere deslegare, primejdii cari vor cere măsură grabnice.

„Tot aci va trebui să ne dăm seamă de munca femeii pe terenul artei poporului. Toate națiile civilizate își întoarnă privirile spre această artă, spre a scoate din ea izvoare și motive pentru arta națională.

„Vom avea punct de program a încuraja și a da la iveală toate manifestările artistice ale femeilor române.

„Revista noastră“ nu va fi lipsită de articole de popularizare a științei, a higienei, pedagogiei. Credem aceasta cu atât mai mult, cu cât avem destule femei, deplin stăpâne pe aceste materii.

Vom cerceta condiția femeii în cazul de azi și vom dovedi ce și cât trebuie schimbat.

În „Revista noastră“ ne vom ocupa de chestia celibatului, atât de gravă din punctul de vedere social, economic și moral. Vom fi nepărtinitori, arătând întru cât e de vină femeia, întru cât bărbatul. „Revista“ va crede o datorie sfântă a se ocupa de educația femeii, ca mamă, ca soție și Româncă, de aceea studiul gospodăriei, al economiei și al educației sufletului ne va fi unul din punctele programului.

„Credem că avem dreptul și datorita a da întindere cât de mare activității noastre, ca patriote și mume; căci tot ce strică nației și celor ce ne sunt scumpi, ne strică și nouă. Eată de ce vom lupta în potruiva alcoolismului, a corupției, a jocului de cărți, a luxului nepotri-

vit cu mijloacele și a necinstei, tristă rămășiță a unor vremi de robie. Ne mai rămâne să spunem că dornice de propășirea morală și materială a nației, ne adresăm tuturor femeilor culte și le rugăm să ne deie spriginul prin cercetările ce pot face în jurul lor, în cercul lor de activitate; ca doctorese sau profesoare, maestre, etc., sau studiind în autori străini spre a ne lumina asupra ceea-ce s'a făcut aiurea.

„După-cum noi nădejduim să fim de folos altora, cari se ocupă cu cercetări în privința nevoilor țării, tot astfel așteptăm ca și lucrările lor să ne fie și nouă folositoare; de oare-ce ținta e aceeași: ridicarea poporului român la cât se poate mai înalt grad de cultură, de organizare a muncii și de propășirea economică și morală.

„Indemnul nostru e iubirea de neam și țeară și, ori cât de slabă și de mică ar fi munca noastră, nime, socot, nu va afla cu cale să o ia în nume de rău. Cu toții nizuim spre același ideal mareț, ferice de cei-ce pot lucra mai mult pentru el! Obolul nostru, fie cât de mic, îl aducem cu suflet curat patriei și nime n'are dreptul să-l disprețuiască. Simplu soldat ca și generalul genial mai mult de cât o viață nu pot da pe altarul nației“.

Din un număr nu putem judeca întregul viitor al revistei, dar luând în considerare, că colaboratoare de primul rang, ca *Sofia Nădejde*, *Elena Văcărescu* etc. sub direcția bine prețuitei autoare *Constanța Hodoș* poartă în mână vâslele viitorului ei, nu putem să ne așteptăm, de cât la o revistă cu gust, finețe și prietenie redigiată.

I. M.

mulți e împreună cu anume favoruri. De aici inversunarea ce se deslănțue îndeosebi la alegeri.

Guvernul, după cum se prevedea, a obținut majoritate în alegeri. Opoziția — liberalii și junimiștii — are însă și ea aleși în Cameră și Senat pe cei mai iluștri reprezentanți ai săi. În Cameră, între alții, liberalii au pe fostul ministru de externe Ioan I. Brătianu, iar junimiștii pe foștii miniștri N. Filipescu și Alexandru Marghiloman. La Senat sunt aleși dl D. Sturdza, șeful partidului liberal, Anton Carp și Dumitru Protopopescu, cei mai celebri financiari ai țării.

Întâia luptă între partide s'a dat acum de curând, cu ocazia discuției răspunsului la Mesagiu.

Dintre liberalii la Cameră a vorbit mai pe larg și a dezvoltat punctul de privire al liberalilor dl I. Brătianu iar în numele junimiștilor au vorbit dnii N. Filipescu și Al. Marghiloman. Toți trei sunt bărbați de stat tineri (abea de 40 ani), talentați și plini de vigoare. Ei au atacat guvernul îndeosebi pe tema, că nu reprezintă cu adevărat partidul conservator, ideile acestuia fiind programul junimiștilor de sub șefia dlui Carp. O altă acuzație ce i-au adus guvernului este, că fiind în opoziție a promis alegătorilor câte toate, pe care nu va fi în stare și nici are de gând să le îplinească. Nu mai puțin l'au acuzat pentru chipul cum a ingerat în alegeri.

Din partea guvernului au vorbit ministrul președinte dl Cantacuzino, miniștrii Take Ionescu și Lahovary și alții. Toți au apărat partidul și față de acuzațiile conservatorilor de sub șefia dlui Carp au formulat și ei acuzația, că junimiștii prin dese lor disidențe întotdeauna au stângenit mersul partidului conservator.

La Senat discuție mai animată a fost cu prilejul verificării mandatelor, și anume din cauză că la Gorj s'a ales ear Senatul a verificat pe dl Adrian Magheru, care n'are încă vârsta cerută (40 ani).

Dintre lucrurile săvârșite la Senat este de remarcă *convenția vamală cu Germania*. Raportorul acestei legi, dl Dr. Istrati, a adus în plin Senat elogii fostului ministru de fi-

nanțe Emil Costinescu, despre care a recunoscut, că a lucrat cu folos și pricepere pe terenul economic și a dat vieții financiare a țării o îndrumare sănătoasă.

La discuția acestui proiect de lege au vorbit între alții Anton Carp și D. Sturdza. Șeful liberalilor vorbind de convențiile de comerț, spune că înainte statele erau străine unele de altele, nu aveau mijloace de transport; azi grație civilizației au ajuns acolo unde suntem astăzi, și pentru satisfacerea intereselor internaționale au apărut tractate de comerț.

«Suntem — zice — azi un grup de opt state europene legate cu aceleași interese și cu aceleași tendințe.

«Dacă noi ne-am izola în mijlocul Europei, am perde și ce avem. Când am avut războiul vamal cu Austro-Ungaria, am văzut atunci greutățile ce se întâmpină și de o parte și de cealaltă. Fiecare stat își are interesele sale pe care caută să le apere, și apărîndule va alcătui un tractat bun.

«Nu invidia îmbogățește statele și popoarele, ci munca neîntreruptă. Nimic în lume nu aduce bogăția decât munca omului și de aceea să muncim. Dumnezeu ne-a dat un pământ bun, roditor care ne dă mijlocul să fim cei dintâi pe țărimul agricol. Guvernele trebuie să lucreze astfel, încât să *înlesnească țaranului român să iasă din sărăcie, să înlăture pe exploatatorii necinstiți ai muncii de robii a țaranilor noștri*.

«În această direcție trebuie să ne îndreptăm noi privirile.

Cu privire la tractatul de comerț încheiat între România și Germania, «N. Freie Prese» dela 21 Martie scrie:

«Senatul a primit ieri în unanimitate tratatul comercial cu Germania. În decursul dezbaterilor, fostul ministru președinte Sturdza a declarat că tratatul german-român, care contribuie la dezvoltarea economică a țării, *are și însemnătate politică, căci România va fi tratată pe același picior de egalitate cu alte șapte state*. Ministrul de externe generalul Lahovary a spus că între guvernul conservator și partidul liberal există o deosebire în ce privește concepția politicii comerciale. Guvernul actual dorește mai mult industrializarea agriculturii. El recunoaște dificultățile creării de industrii mari artificiale, pentru cari România n'are forțele de muncă cerute nici capital. Afară de aceasta, o mare industrie fără export nu poate trăi; din contră, guvernul voește să sprijinească industria mică și cea casnică, precum și industria petrolului. Prin tratatul cu Germania câștigă o sporire de 7 milioane prin încasările vamale, cari ar fi întrebuintată (cele 7 milioane) pentru ridicarea agriculturii spre a putea preîntîmpina concurența în desfacerea cerealelor».

Peste tot: în discuțiunile ce se urmează între partide chestia care predomină și preocupă pe oratori este situația economică a țării. În jurul acesteia își măsoară puterea și priceperea toți bărbații de stat. Cu drept cuvânt, pentru-că dela fericita ei rezolvare depinde fericirea și mărirea țării.

Ordine... ordine... Când vrei, pentru ori-ce poți afla motiv; e vorba, că să ai planul; motivarea lui doar nu e altceva, decât o haină, sub care presentat minții omenești să pară bun, frumos, să ai cu ce să le astupi gura la unii, ear la cei șovăitori să le prezinți mult așteptatul razim mental.

Nu vrem să scotocim, cum își moti-

vează ministrul finanțelor ultimul său ne mărginim numai a-l înregistra.

Un rescript trimis de ministrul finanțelor orașului nostru orînduește, ca la cererile de dări *pronumele cu sfîrșit străvechi scrise ungurește*; drept aceea consilierul magistrat a încunostițat camera de apel și notarială publ., ca la încheierea contractelor încă să se urmeze aceeași procedură.

Unde suntem?

CRIZA.

E obștească părerea că rezolvarea oare-care formă a crizei nu poate să fie decât chestiune de câte-va zile.

În urma audiențelor lui Szögyényrich, Monarchul revine acum a treia oară la contele Andrassy Gyula, pe care orînd poimâne îl va primi. Șansele cele multe ar prezenta la tot cazul un guvern Andrassy care ar dispune de majoritate lamentară.

Prânz la...

Eri după-amiază s'a dat al doilea prânz la palatul din Buda.

Au luat parte: Lobkovitz Rudolf, comisar de corp, contele Széchenyi Gyula, senechal, contele Széchenyi Béla gardist al Coroanei, Széchenyi Marich, ambasador în Berlin, Lukács László ministru de finanțe, Justh Gyula președintele de onoare al Teleky Gyula, membru în Casa magnaților, Gábor, Falk Miksa, Kossuth Ferencz, Szentiványi Gábor, contele Andrassy Gyula, Szederkényi Nándor, contele Zichy Aladár deputat și mai mulți de stat major.

La cerele Majestatea Sa s'a întreținut o discuție cu Lukács László, contele Andrassy Gyula, contele Szögyény, Justh și Kossuth.

Intr'alttele a zis că criza din Italia seamănă mult cu cea din Ungaria deși Giolitti a fost ministrul foarte energic.

S'a remarcat buna dispoziție a Majestății...

Partidul liber...

Partidul liberal va ținea azi ședință, în se vor lua la dezbateri declarațiunile contelei Tisza făcute cu privire la criză.

Aceste în renumat sunt următoarele:

1. În chestiunea formării de cabinet, partidul liberal n'are nici o misiune. Factorii constituționali ai crizei sunt numai Coroana și contele Tisza; partidul liberal are rol pasiv s'astepte rezolvarea crizei.

De guvern din minoritate nu poate fi vorba aceasta o eschide cu totul verdictul țării.

2. Misiunea constituțională a partidului liberal față de curentul de azi este a să păstreze intactă politica liberală pe bază 67-istă, ca să se ține, la o nouă alegere să poată reveni, în înșelare efemeră, la politica sa sănătoasă.

3. Politica națională a partidului liberal este politica de tranziție la politica independentă, ci Ungaria *națională* pe baza pactului Deák Ferencz.

În chipul acesta își va preciza partidul liberal mânia situația. Nu numai partidul, dar și membrii săi nu pot forma guvern și față de guvern al coaliției *trece în opoziție*, față de eventual minister birocrat se pune pe punctul de vedere de așteptare.

Comitetul executiv al coaliției...

Va ținea la 1 April ședință în localitatea partidului independentist.

Partidul independentist...

Seară de seară mai multă viață domnește.

Eri a produs iritațiune vestea că în 1 April vor să proroge din nou parlamentul.

Șeful partidului, Kossuth Ferencz, lansat un circular către membrii partidului în care-l face atenți pe alegători să se abțină de la listele electorale ce s'alcătuiră acum pe 1906.

DOUĂ CRUCI.

Ce te uiți peste uluci
Sunt în vale două cruci?

Două cruci tocmai la fel
Unde-l gardul mititel

Sunt două morți sub cele cruci
Două salcâmi lângă uluci.

Ce te uiți la mine atât,
Două salbe am la gât.

Două doine știu să cânt
Dacă-i noaptea fără de vânt.

Două chinuri mă zdrobesc
Pe când luncele-înfloresc.

Chin de viață, chin de dor,
Vreau să rîd și vreau să mor.

Ce să vezi peste uluci?
Un mormânt sub două cruci.

Să le-auzi vorbind de mine
Când fântânele sunt line

Și zicând: O vai de ea
Ce mai chinuri o ardea!

Elena Văcărescu.

— Folosesc prilejul — scrie Kossuth — să atrag atențiunea, c'ar fi de dorit, singur și personal să iai în mână organizarea exerceriului, pentru-că nu e imposibil (din contră foarte probabil) că nu peste multă vreme vor fi noi alegeri.

Croații contra lui Tomasich.

Dacă Ungurii au fost nemulțumiți cu declarațiunile mai recente ale lui Tomasich privitor la armată, nemulțumirea aceasta este mult mai pronunțată între Croații împotriva lui Tomasich, care a reprezentat vechiul politica de aderare la Ungaria. Radicalii atacă cu multă vehemență pe Tomasich, aceasta expozitură a cuiva înțeleg pe Khuen-Héderváry) care a tradat totdeauna interesele croate, și împreună cu partidul din parlament stat-au în serviciul unor interese străine de interesele Croației.

Un nou atentat în Rusia.

Varșovia, 27 Martie. Eri seara la 8¹/₂ un individ bine îmbrăcat a aruncat o bombă în curtea secției 12 de poliție, suburbii Praga. Șapte persoane au fost grav rănite, 2 mortal. Intre răniți sunt și 4 polițiști. Atentatorul, care a fost rănit și el, e prins. În un pătrar de oră mai târziu baronul Nolken, colonelul și șeful poliției, s'a dus la locul, unde s'a petrecut atentatul. Când a trecut peste Vistula, în apropiere de podul lângă castelul regal, o bombă a fost aruncată asupra trăsorii lui. Nolken a fost grav rănit la față, braț și piciorul drept. Un vehiu i-s'a scurs, în urma rănii primite. Doctorii speră să-l mântue viața. A fost rănită și o fată tineră. Atentatorul a scăpat! A omorât cu revolverul și un polițist care-l luase la goană.

În același timp s'a comis și un al treilea atentat: o bombă a fost aruncată la primărie, dar' n'a omorât pe nimeni.

Tulburări mari sunt de altfel în Rusia întreaga.

«Nova reforma» află că știrea mobilizării a produs și la Moscova o vie impresie. Sunt chemați sub arme și oamenii din mișcarea teritorială, spre a menține ordinea în locurile celor-ce pleacă la război.

În cercurile lucrătorilor circulă manifeste, care îndeamnă a se răspunde mobilizării prin greva generală și a se revolta în contra mobilizării cu forța. Numeroși agitatori cutreeră districtul Kiev, îndemnând pe țărani să se revolte în contra mobilizării.

Agitația se întinde. Se prevăd desordine printre țărani.

În Ucraina circulă manifeste cu grămada, îndemnându-se proprietarii să cedeze jumătate din proprietățile lor, amenințându-i în caz contrariu cu represalii grave.

Clerul rus din Polonia rusească face propagandă printre țărani în contra proprietăților poloneze și în contra mișcării constituționale.

Războiul ruso-japonez.

Petersburg. Novoje Vremia capătă din Consulin următoarea telegramă:

Noile dări de seamă confirmă știrea, că Japonzii de alungul căii ferate caută în două părți să împresure armata japoneză, dar trupele destinate cu împresurarea sunt mici. Ținutul muntos le ajută mult Rusilor contra unei împresurări. Armata rusă necesită se va retrage până la Sun-

gari și acolo așteaptă trupele auxiliare și de se va dovedi și aceasta de imposibil, se vor da îndărăpt până la hotarul Siberiei.

London. Înaintarea Japoniezilor spre Kirin e confirmată și din Petersburg și din Tokio. După o informație a lui Times mareșalul Oyama a înștiințat telegrafice pe guvernatorul chinez din Kirin, că în 10 Aprilie va intra în Kirin. Armata rusă duce mari lipsuri.

Starea armatei ruse

Petersburg. Armata apărută de ariergarde puternice s'a retras după fortificații. Comandantul suprem a călărit azi întreg frontul și-a salutat îndeosebi pe rămășițele unui regiment de pușcași, care și-au făcut cale cu baioneta printre dușmanul cu mult mai numărös.

Situația din Vladivostok.

Paris. New-York Herald a primit prin Gensan din Vladivostok o înștiințare lungă despre stările de acolo, fortificațiile externe sunt mascate și aranjate pentru a suporta un atac. Garnisoana e de 28.000, la cari trebuiesc adăogiți și cei ce din ținutul golfului Pospet carimerg în Vladivostok.

Mareșalul Oyama despre pace.

London. Corespondentul agenței Reuter cu data de 22 Martie a telegrafat din cartierul general al lui Ocu următoarele: Am conversat cu mareșalul Oyama. Acesta a fost primul cas, că l'a interviu un ziarist. Nu a voit să vorbească de probabilitatea încheierii unei păci, căci a zis nu-s bărbat de stat. Cu mare admirațiune a vorbit de Ruși, care s'au luptat foarte vitejește, Chiar împrejurarea, că Japonzii au luat Port-Arthur dela Chinezi în cinci ceasuri cu o divizie și jumătate, arată marea deosebire între soldații ruși și Chinezi. Japonzii și-au făcut datorința și vor continua războiul, până ce va fi de lipsă.

Compromis între China și Japonia.

London. Iuansikkai, vice-rege chinez va avea o întrevedere pe câmpul de război cu Oyama. Se vor aranja aici relațiunile de drept ale oficiilor chinezești față de expediția rusă. Din isvor bine informat se vorbește, că îndată după lupta dela Mukden s'a încheiat un tractat secret între Japonia și China privitor la Mandjuria.

Iuansikkai a orînduit mari trupe pentru paza căii ferate Niucivang-Kupanc-sin-minting și a poruncit, că calea ferată să stea în toate la dispoziția Japoniezilor.

Operațiuni pe mare.

— Se vorbește în timpul din urmă despre oare-cari operațiuni pe mare. Lupte nu s'au anunțat; flota lui Togo ar grăbi înaintea lui Rosdestvensky.

Continuarea războiului.

— 28 Martie n.

Berlin. Corespondentul lui «Lokalanzeiger» a avut prilejul să converseze cu un bărbat de rang înalt, care adeseori e în Țarskoje-Selo. Politicianul a zis, că țarul nici nu vrea să audă de pace, cu ori-ce preț vrea să continue războiul, fiindcă ori cum, dar o pace acum umilește Rusia. De-ocamdată nici Statul-maior nu știe, ce mari sunt

perderile din Asia. Nici vorbă nu poate fi, ca Rusia să plătiască despăgubire de război și nu se poate suferi, ca Japonia să hotărască puterea maritimă rusă în oceanul pacific.

Apoi a adăogat bărbatul rus, că Rusia ar primi numai următoarele condiții:

Evaniază Mandjuria, abzice de influința din Corea și de o parte a insulei Sahalin. Eventual ar da și răscumpărare de război, dar de un miliard și jumătate de ruble nici vorbă nu poate fi.

Japonia n'a cucerit până acum nici un teritoriu rus, deci — zise bărbatul de stat nu e de lipsă, ca Rusia să primiască o pace rușinoasă.

Londra. Lui «Standard» i-se anunță azi din Petersburg: Din isvor ce se apropoape de curte se svonește, că împăratul Wilhelm nu de mult a scris o epistolă țarului, în care cerca să-l înduplece să sisteze războiul. Witte l'a sfătuit, ca să urmeze, ce zice Wilhelm atunci țarul i-a zis mândios:

— Va să zică d-ta imi dai sfatul acesta! D-ta ești patriot rus?

Urmărirea Rușilor.

Londra. Se telegrafează din cartierul general japonez, că armatele ruse se retrag ș'acum în disordine. Coloanele urmăritoare ale Japoniezilor sunt la o sută de mile englezești peste Mucden. Cu mare iuteală restabilesc Japoniezii calea ferată, care nu e atât de stricată, cum au afirmat Rușii. Cât de curând până la Tienling fără pedecă vor putea circula trenurile.

Londra. Lui «Daily News» i-se telegrafează din Niucivang, că armatele japoneze zilnic fac 15 klm. și de-alungul căii ferate încearcă să împresoare pe Ruși. O coloană puternică japoneză e la aceeași înălțime cu grosul armatelor ruse și paralel cu ele înaintea spre nord.

† Czigler Gyözö.

Un distins architect din țeară, fiu al orașului nostru, a decedat eri în Budapesta.

Defunctul, care a fost o mândrie a artei architectonice, are un titlu osebit și la regretele noastre. Tatăl său a edificat Catedrala din Arad, ear acum când a fost vorba s'o renovăm, din curată pietate față de tatăl său, s'a oferit și ne-a și făcut pianul ei de renovare, gratuit. Fie-l țărina ușoară!

Zorile luptei naționale în comitatul Timișorii.

Primim dela un fruntaș din comitatul vecin următoarele:

După ce s'a ales viceșpanul nostru de deputat, în cercul Ciacovei, a devenit vacant un post de reprezentant în congregație. — Firește că mai nainte în locurile aceste numai acel muritoriu dintre Români a fost ales, despre care s'a știut că nu e vre-un periculos daco-român, dar de regulă se alegea totdeauna un străin. Și așa și acuma de și nu au venit de astădată domni, — s'a candidat din partea contrarilor un neamț de frunte de partida liberală care acuma e director la o cassă de păstrare din Ciacova. — Dumniilor și-au făcut de astădată socoată fără Români activiști. Cugetau că tot așa de puțin vor veni la alegere ca și mai nainte în restimul pasivității și așa ei o mână de nemți în noianul românilor se aleagă — vezi un om al lor.

Dar Românașii nostri conduși de fruntașii lor, din comunele, Ghilad, Petroman, Obad, cu tineri cu bătrini au umplut Ciacova cu alegători, încât cugetai că e o invasiune a legioanelor lui Claudius¹⁾.

1) Se zice că numele Ghilad se derivă dela numele Claudius care a avut reședința în Glad-Clad-Claud.

itate de milion, dar stors dela popor; ban furat — au zis — nu le trebuie spre scopuri bisericesti.

— Spaima Balcanului. Se scriu din Saloni următoarele:

Toate semnele arată ca și când în primăvara asta va fi revoluție poate nu mai puțin sângeroasă, decât în anul trecut. Prologul rescoalei face un eveniment foarte tragic, ce s'a întâmplat numai zilele trecute și a cărui victimă e căpitanul *Gorrschai*, cunoscutul revoluționar bulgar. Câteva ani a insulflat spaimă și teroare în cercul monastirului. Zilele trecute guvernatorul cercului *Asina*, *Fahirberg* a căpătat vestea, că *Gorrschai* într-o comună apropiată ascuns. Indată a trimis o trupă de 30 oameni. După câteva ceasuri a ajuns în satul bulgar *Kriven* și a ocupat toate căminurile din sat. Trei oameni au vizitat apoi pe arhidul casei. Când să viziteze casa a 80 a răsunat de revolver se auziră, și trei soldați căzuseră morți: în lăuntru era *Gorrschai*. Toți soldații înconjură casa și începură o ploaie de gloanțe în casa. Toți oamenii lui *Gorrschai* fură răniți și el ca să nu cadă viu în mâinile inamicilor a dat foc casei și casa a ars dimpreună cu el.

„Barbaria“ japoneză. De câte ori nu am amintit vorbele acestea, de când lumea se ocupă de Japonia. De fapt însă Japonezii invadează țara, și încă foarte multă țară.

Un consul francez din Japonia spune, că valoarea cumpărării de cărți ia an de an tot mai mari proporții. În 1901 s'au cumpărat cărți în valoare de 87.608 yen, de 315.518 în 1903. Cărți germane se cumpără anual cam de 95.000 yen. În al treilea rând viu Statele Unite, de unde cumpărătura oscilează: în 1901: 100.000 yen, 72.000 în 1902, iar din Franța cam 100.000 yen.

— De ce e capabil un trăsnet? Savanții au chinut foarte mult să afle, de ce e capabil un trăsnet cinstit. E sigur, că 'n cheful lui de zicere poate face mari dezastre. Așa s'a întâmplat de mult cu o casă de pe țărmul atlantic francez. Așa a nimicit casa căpitanului de corăbii, carele, că va trebui din nou s'o zidească. Familia era la cină, pe toți i-a trântit sub masă, ca să le facă vr'un rău. A găurit podul, a răsturnat lămpa, pe care a stins-o. Ochiurile ferestrelor s'au svârlit ca de zeci de metri, din părul mesei a strâns acele de oțel, cari au fost topite; s'au acoperit de 80 de chilograme al unui vas de apă și apoi în apă s'a pierdut.

Fulgerul a făcut o foarte grea muncă, dar nu a fost mai bine să fi fost prins în uzina vr'un celtășan cinstit, pacinic și să nu hândrălușca pe paguba altora.

— Catastrofă primejdioasă. După-cum se vede din Budweis, mare catastrofă a prevenit un asasinat de tron. Pe șinele dintre Budweis și marea artilleriei s'a aliat-o șină mare pusă de-a rău. Târziu a observat aceasta mașinistul, dar nu a oprit trenul de marfă, în care erau 30 000 de patoane. Dacă ar fi deraiat trenul, toate patoanele ar fi explodat. S'au eruat și aflat făptuitorul: fiul de einsprezece ani, Albert al negustorului Maresch din Adamstadt, mica-i sora Maria prietina lor Ioan Ianovski.

CRONICA EXTERNĂ.

Francia și Extremul-Orient.

De ună-ză ziarele engleze anunțau că d. 20 Martie, președintele Republicii franceze, ar fi început oare-cari demersuri în vederea încheierii unei păci între Rusia și Japonia. Atât guvernul francez, cât și guvernul, dela Petersburg au demersuri formale aceste svonuri.

Nof am arătat atunci, că toate interesele noastre sunt pentru continuarea războiului, și că, despre pace, nici nu poate fi vorba, alăta vreme demersurile n'ar fi începute de Japonia, eecă în momentul de față, e peste putință de președinte.

Cât despre o intervenție a Franciei, în favoarea încetării ostilităților din Extremul-Orient, ar fi cu totul fără sens, de oare-ce Franța are nevoie, urmărește chiar cu stăruință, nimicirea Japoniei, cât mai lungă durată a influenței japoneze în politica Asiei Orientale. Dela începutul războiului Franța a dat Rusiei tot concursul pe se putea permite de o diplomatie leală și sinceră.

Imprudenturile făcute de Rusia la Paris, comanda de armament angajate în Franța, toate aceste schimbări de servicii, cari în aparență se arătau a fi urmările logice ale alianței dintre cele două State, aveau un substrat de o mare însemnătate pentru politica mondială.

Astăzi cărțile au început a fi date pe față. Telegramme sosite săptămâna aceasta din Paris, ne-au anunțat, că ministrul francez al coloniilor a plecat în Indo-China, pentru a lua măsurile necesare în vederea unui eventual atac al japonezilor.

În Indo-China succesele Japoniei au provocat o mișcare, puternică între anamiți și între celelalte naționalități indigene. Se prevede astfel o apropiată eră de turburări în Indo-China, și în cazul acesta e sigur că intervenția Japoniei, care nu poate renunța la năzuințele sale de dominațiune în Extremul-Orient, se va impune prin forță lucrurilor.

Franța, trebuie deci să se pregătească, și ca să se vadă mai clar însemnătatea acestor pregătiri, e destul să citim un pasagiu dintr'un articol, consacrat de ziarul *Le Temps* „neliniștelor din Indo-China“:

„Până acum, zice marele ziar francez, noi considerăm imperiul nostru asiatic ca o proprietate de lux, care nu avea de cât o însemnătate secundară în ansamblul economiei noastre naționale. E vorba despre o parte a lumii, unde națiunile europene erau obișnuite să opereze cu mijloace slabe.

„Noi am cucerit imperiul nostru asiatic cu o ușurință relativă, și sperăm să-l conservăm fără multă bătaie de cap. Dar iată că aparițiunea acestei tinere puteri, care se ridică cu toate recursele unei mari organizațiuni militare, ne face a întrevedea ca posibile unele circumstanțe, cari ne-ar obliga să proteguim avutul nostru cu sfortări, ce ar depăși cu mult tot ce se prevedea până acum.

„Astfel administrațiunea și apărarea Indo-Chinei devine una din afacerile cele mai serioase ale țării noastre“.

Mal departe *Le Temps* zice:

„În prezența maselor pe cari Japonia chiar azi, și mai târziu o Chină organizată militarmente, le poate pune în mișcare singura superioritate, la care putem pretinde în Extremul Orient, este superioritatea pe mare; flotei noastre trebuie să-i fie încredințată în viitor salvarea Indo-Chinei. Deci, nici un fel de reparative pe uscat, de cât acele indispensabile pentru a primi această flotă și a-i asigura puterea de acțiune. Trebuie un port de război amenajat perfect. Și în jurul acestui port trebuie un sistem de fortificații cari să-i permită de a rezista unui atac, adecă de a rămâne disponibil cât mai mult timp cu putință“.

Ziarul francez continuă apoi să arate necesitatea de a face din Saigon un Port-Arthur francez.

După cum se vede, nu numai că nu poate fi vorba de liniște, dar sunt chiar semne nefidoioase, că focul din Extremul-Orient e abia la început.

ECONOMIE.

Arad, 29 Martie.

Adunarea generală a institutului „Lucașfăru“ din Vîrșet.

În 20 Martie n. a. c. s'a ținut adunarea generală a institutului de credit și economii „Lucașfăru“ în Vîrșet.

Cred că este de interes obștesc fixarea unor momente și a unor simptome ce s'au ivit în aceasta adunare generală.

Bilanțul prezentat pe anul 1904, arată față de anul 1903, o creștere de peste jumătate milion active.

Pe lângă acest spor mai este de mare importanță faptul îmbucurător atât pentru acționarii institutului, cât și pentru Românii din aceste părți, că în al 10-lea an de existență, institutul „Lucașfăru“ a ridicat în piața Vîrșetului un palat impozant și a făcut magazine mari pentru cereale.

Prin faptul acesta, pe lângă avântul îmbucurător ce l'a luat „Lucașfăru“, un nou ram de operațiune i-se deschide și i-se mărește vaza și poziția morală.

Fie-cărui român îi crește inima când vede aceasta casă românească în mijlocul pieței unui oraș ce prosperează cu pași repezi. O statuă de bronz, așezată sus în front, reprezintă românca torcând. Din departe strălucește ro-

mâna lucrătoare. Cu furca 'n brîu ea toarce, par'că firul unui viitor mai frumos, mai senin, mai bun a Românilor din aceste părți, cari ca și frații lor de pretutindeni, au slujit la toți și cu brațul și cu punga, iară acum știu și vreau să muncească măcar în ora din urmă și pentru sine.

Acționarii adunați din toate părțile erau încântați de cele-ce vedeau și erau mândri că pot numi această casă, proprietatea lor.

Să prevedea o adunare sărbătorească, un praznic românesc. Dar n'a fost așa. Urțile patriei și interese personale au schimbat-o într'o adunare sgomotoasă și agitată.

Președintele adunării dl *Ioan M. Roșu*, remarcă în cuvântul de deschidere însemnătatea momentului. El zice: când intră omul pentru întâia dată în casa sa nouă, dă mulțămintă lui Dumnezeu și să roagă să-l deie și pe mai departe ajutorul și darul său.

Solemnitatea ce produce cuvântul de deschidere în momentul următor să prefacă într'o situație penibilă.

Dl *Vladimir Spătariu* își începe rolul său, secundat de câți-va acționari seduși. Înzădar îi reflectează dl președinte, înzădar îl combat d-nii: *Dr. Ioan Nedelcu* (Oravița), *Dr. Iuliu Tămășel* (Biserica-Albă), *Ioan Pepa* (Buziaș) și *Dr. P. Zepeniag* (Vîrșet) el nu cedeză.

Neputând găsi lucruri esențiale și nici cea mai mică cifră de excepționat în bilanț, el se apucă și trage pe coarda personalităților și scoate tonuri disarmonice, urâte, torturătoare, cari nu pot decât să nerveze pe ascultători.

Cu ce și'a motivat purtarea?

Dl Spătariu, ca simplu acționar a pretins înaintea de adunarea generală să i-se pună la dispoziție cărțile și registrele institutului, ca să-și facă notițe. Direcțiunea i-a denegat această cerere.

— O să vă arăt eu la adunarea generală! amenința dl Spătariu. Și s'a ținut de vorbă.

Înainte adunării generale învitate în cancelaria sa pe mai mulți acționari, cărora le des-tăinuise că de aceia nu i-s'au arătat cărțile, pentru-că nu sunt lucrurile în ordine bună la institut.

Astfel deci cu cei câți-va acționari, cari l'au ascultat, s'a bătănit în adunare pentru de-a discredita — prin fleacuri și nimicuri — pe câți-va membrii din direcție, și a obstrua formal aducerea deciselor de aprobare a bilanțului, a împărțirii profitului (dividenda 7%), a dării absolutorului și a alegerii directorului executiv. Nu i-a succes însă. Adunarea cu majoritate absolută (400 voturi contra 40) a primit toate propunerile direcțiunii.

Director executiv a fost ales: dl *Dr. Petru Zepeniag*; iar în comitetul de supraveghiere locul vacant s'a întregit prin dl *Dr. Aurel Novac*, deputat dietal.

Indreptățirea de a pretinde cărțile și registrele unui institut pentru a-și face notițe, din partea unui simplu acționar, cred că e o chestie de interes public.

De aceia rog pe cei competenți să se pronunțe în cauză: fost-a procedura direcției corectă, când a denegat reviziunea cărților unui simplu acționar, sau nu?

Dl Spătariu, prin atitudinea sa în adunarea gen. a dovedit că urmărește anumite scopuri, pe cari le știe tainic cu precauție, ca lumea să nu le cunoască. Dar o să le vedem în viitorul apropiat.

Și până atunci să căutăm cum s'a purtat dl Spătariu față de acest institut.

La fondarea „Lucașfăru“ n'a voit să participe. Ca bogătan mare ce este, cu sila a subscris cele vre-o câte-va acții, care le are. N'a voit să între nici în direcția, nici în inspecția institutului. Susținea părerea că o bancă românească, n'are viitor în Vîrșet. Despre „Lucașfăru“ afirma că e un făt mort.

După un restimp de circa doi ani de activitate a „Lucașfăru“ văzând că fătul mort o să aibe viață, s'a apropiat. A primit să fie ales în inspecție, apoi mai târziu în direcție.

Ajungând institutul odată în lipsă de bani dl Spătariu a pretins — paremi-se era în direcție sau în inspecție — ca institutul să-i plătească 5% după capitalul său depus, căci alt-cum își va duce banii la străini, unde nu primea după capitalele sale depuse decât 4-4 1/2%.

Înainte cu trei ani hotărînd direcția strămutarea cortelului institutului, vine dl Spătariu și oferă casa fratelui său. Neputând primi direcția ofertul său — nefiind casa corespunzătoare

toare — face declarația că va căuta să se desfacă de acest institut.

Rugat de nenumărate ori să primească postul de director executiv, totdeauna a refuzat. Cedând acest post dlui *Ioan M. Roșu*, care se mută la Vârșeț, îl face zile fripte aici în ședințele direcțiunii și-l disgestă, încât dl Roșu abize de postul de director și se reîntoarce la Biserica-albă.

În penultima adunare gen. dl Spătariu abize de membru al direcției, deși toți stăruiau să rămână.

Acum vine cu pretenzia de-a i-se pune toate cărțile până și protocolul de ședințe al direcțiunii, la dispoziție. Nesatisfăcându-i-se, atacă și voește să discreteze direcția atunci când aceasta a dezvoltat o activitate atât de mănoasă.

De ce? se va întreba cetitorul. Pentru-că dl Spătariu urmărește ceva. Fără cauză nu se expune și nu se eșofează un om de calibrul său. El întotdeauna a fost enigmatic. Vr'o enigmă avem și acum înaintea noastră. Viitorul sigur o va deslega.

Că dl Spătariu e un om enigmatic, o să arate următoarele pilde:

a) Am spus că e un mare bogătan. Partea mare a bogăției sale a câștigat-o dela clientela sa română. Și cu toate acestea — ca Român — n'a fost și nu e membru la nici o societate și instituțiune românească. Nici chiar la „Astra“ nu e membru, din care motiv n'a voit să primească postul onorific de director al despărțământului Vârșeț a „Astreii“.

b) N'a făcut nici cea mai mică donație pentru scopuri naționale bisericesti.

c) Nu ține nici o gazetă românească.

d) Afară de cele câte-va acțiuni la „Lucaefărul“ n'a scris nici o acție la alt institut românesc.

e) Enormele sale capitale le are depuse tot la institute străine cu 4%, afară de o sumă neînsemnată depusă la „Lucaefărul“ cu 5%.

f) Decenii de-a rândul a fost ales deputat congressional și sinodal. A fost poate 1—2 la sinodul eparchial. La congres însă niciodată, nici chiar la alegerea de metropolit.

Să mai înșir? La ce, căci e de'ajuns de-al cunoaște pe omul enigmatic.

Dar mai este o parte interesantă, care va arunca puțină lumină asupra atitudinii d-lui Spătariu, față de institutul „Lucaefărul“.

În Vârșeț există o bancă foarte avută. Numele ei: „*Verseczi takarékpenztár*“. Clientela acesteia în mare parte e românească. Banca aceasta a publicat prin satele românești din jurul Vârșetului că dă împrumuturi ipotecare foarte ieftine, ca astfel să atragă clientela română dela „Lucaefărul“. Nu i-a succes operația. În anul 1904 „Lucaefărul“ sub conducerea direcției actuale — atacată de dl Spătariu — a acordat mai multe împrumuturi ipotecare ca toate celelalte institute străine din Vârșeț. Poate aceasta împrejurare îl supără pe dl Spătariu, care e fisc salarizat și cu mari venituri la acel institut. Dacă avem în vedere poziția d-lui Spătariu la banca aceea, ne putem închipui că direcția aceleia n'ar vedea cu ochi buni pe fiscul ei lucrând la prosperarea „Lucaefărului“, care îi este cel mai periculos concurrent. Astfel dl Spătariu n'ar mai putea sta nici o zi în serviciul acelei bănci, a cărei acționari au atâția advocați de naționalitatea lor în Vârșeț. Dacă dl Spătariu ca fisc al susnumitei bănci nu poate avea prea mare interes pentru prosperarea „Lucaefărului“, banca din chestie are într'adevăr interes să țină pe dl Spătariu, ca român pe lângă delaturarea propriilor săi fi, fiind-că are nădejde să câștige prin el clientela română și să zădărnicească „Lucaefărul“ în luarea clientelei sale române.

Că oare dl Spătariu lucrează în aceasta direcție, sau că are alte planuri față de „Lucaefărul“, o să vedem.

De îndeplinirea postului de director al „Lucaefărului“ s'a interesat dl Spătariu așa că prin câțiva adicți ai săi a cerut dela direcție punerea ca obiect al adunării gen., alegerea directorului executiv, car în adunarea generală a voit să împedice alegerea directorului în persoana propusă de direcție.

Interesele noastre obștești din Vârșeț și interesul acestui institut, reclamă atențiunea deosebită a tuturor acționarilor și Românilor de bine, deci să priveghiem!!!

Sentinela.

Nu publicăm cu plăcere nimic ce privește neînțelegerea între fruntașii români de pela bănci. Corespondența de mai sus ne vine însă nu numai dela un escelent prieten, dar și dela un fruntaș de seamă a vieții noastre publice. Ne-am simțit datorii s'o publicăm.

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:		
756—850 măști metrice grâu cor.	8.40—8.80	
500—600 „ „ cucuruz „	7.60—7.65	
Semnare nominală: secară:	7.30—7.40	
„ „ orz:	7.20—7.30	
„ „ ovăs:	6.80—6.90	

Piața din Arad.

Prețurile nu s'au schimbat în timpul din urmă. S'au vândut:

1150—1200 măști metrice grâu cor.	8.60—8.70
350—400 „ „ cucuruz „	7.70—7.80
Semnare nominală: secară;	7.30—7.40
„ „ orz:	7.20—7.30
„ „ ovăs:	6.80—6.90
„ „ măzărice	12.30—12.50

A n u n ț .

La subscrierul e de ocupat numai decât un post de scriitor de notar; salariu lunar, care se plătește la finea lunii; 90 coroane primite din Cassa Alodiala. Dreptul de primire și demitere al meu. Se recere calificare de notar și cunoașterea perfectă a limbii maghiare.

Cugier (Kudsir), comitatul Hunedorei în 18 Martie 1905.

Procopiu Herlea,
not. com.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAȘIONAL. —

De

18

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Apoi adause cu un zimbet șiret:

— Cât despre mine, voi alege acea drăguță eapă cu coama și botul negru, pe când tot părul îi este de culoarea cafelei cu lapte.

Se aflau ca la șapte sau opt metri departe de ceata cailor în momentul, când vorbia astfel. Deodată dete o violentă lovitură de umăr îndărăt, apoi își legănă cu repeziune tot corpul înainte.

Lațul arcanului sbură ca o săgeată, pe când colacii se desfășurau ca un șerpe pe de-asupra cailor speriați. În mai puțin de o secundă lațul își atinsese ținta și după-ce pluti foarte puțin căzu cu o precizie uimitoare în jurul gâtului aceluși mândru animal, pe care-l arătase bătrânul traper, cu un moment mai înainte, tinărului său elev și care într'adevăr era unul din cei mai frumoși ai hergheliei.

Aproape în același moment, Thomley își aruncase arcanul cu același succes, prinzând în lațul său iapa albă împetritată cu pete negri, care din prima zi îi deșteptase admirațiunea.

Atunci se puseră să scoată pe cei doi prizonieri din mijlocul tovarășilor lor, sarcină, care unui străin i-s'ar fi părut cu neputință de implinit atât de mult se strîngeau unele de altele sârmanele animale. Dar' mustangerii erau iscusiți și-și ajunseră scopul numai decât.

Ajutați de ei, cele două animale, inebunite la contactul arcanului împrejurul gâtului, încercară a se sbate, apoi se aruncară înainte cu desperare, pentru a scăpa de strânsoarea ce-i înspăimânta.

Aproape fără opintelii, mustangerii se dară îndărăt, plecându-se foarte mult pe spate și trăgând de arcanele lor pentru a schimba fuga cailor într'o alergătură circulară.

Astfel, crezând că scapă de primejdie, cele două iepe, odată ieșite din grămada tovarășilor, începură un galop circular, dar' cu o ardoare din ce în ce mai mică, pe măsură ce se strângea mai mult lațul sugrumător.

Îndată-ce mustangii fură separați de turmă, aceiași procedură îi aduse în fața porților de-

schise, prin care se repeziră tirind după vânătorii plecați pe spate cât mai mult pentru a schimba mersul prizonierilor.

În curând acestia fură siliți a se opri jumătate sugrumați, abătuți de oboseală și spaimă. Apoi, cu încetul se lăsară a fi puși se supuseră, iapa peștriță tremura grozav în căzu, deodată, cu totul sfârșită, abia mai flând.

X.

Vizita lui Coadă de Tigru.

Sgomotul securilor lovind puternic a deștepta ecurile adurmite, de-alungul țărnișului ce adapă câmpia Cross-Timbers, de ocolul colonelului Magoffin și soții săi se puseră la lucru cu curaj, și ciopleau în grabă stâlpii de nați la construcțiunea blocauzului.

Toți bărbații micii trupe erau ocupați de Eugen Dupré. Acesta căruia nu-i plăcu exercițiile silnice, își curăța pușca de vânt schimbând câteva glume cu drăguța sa verșă Tennessee.

Tinara fată era foarte mulțămilită de preșerișorului, deși protesta, rîzând, în contra stul mod de a-și pierde timpul, fără să se

— Veți toci țevile, dragă Eugen, dacă continua a le freca cu atâta statornicie, zise Le cureți de azi dimineață, și dacă vreți aduce un curcan sălbatic pentru prânz, eu timpul să plec, dragul meu.

Apoi întorcându-se către verișoară-sa:

— Scumpă Lușiano, continuă ea, n'ar convinge pe fratele d-tale, care e atât deocos, să ne dea pace un moment? De altlas locul și mă duc să culeg flori.

Eugen se prefăcu, că examinează pușca toate părțile cu cea mai mare îngrijire, dar mai găsi nici o pată, care i-ar fi îngăduit să rămână cu cele două fete.

Se sculă dar' încet, cu părere de zicând:

— Nu eu ți-ai vorbi în acest ton, Te see, chiar de m'ai plictisi grozav! Dar' vatele, aveți mai puțină inimă decât noi. Vateți joc de sentimentele unui bărbat, călăși vedea murind de supărare la picioare voastre.

Un ușor zimbet trecu pe palida față a zianei Dupré.

— Nu spune asemenea prostii, Eugen, ea cu o voce foarte gravă. N'ai nici un să mori de supărare. Dute la vânătoare, drag și bun băiat ce ești, dacă vreți să-i plăcere.

Ea termină această din urmă frază cu fel de suspin ușor, abia stăpânit: privi Eugen deveni numai decât gingaș și afece.

El netezi ușor cu mâna părul negru și rei sale și răspunse:

— Plec, surioară. La revedere! Nu trista, draga și frumoasa mea surioară. La dere, în curând. Tennessee! Dacă nu-și aduce un curcan pentru prânz, veți putea numești pe viitor un neîndemânatic.

Îi sărută mâna cu gingășie și se îndreptă spre țermul riului, fluierând vesel de vânătoare.

Lușiana îl urmări cu o privire tristă când se depărta.

— Bietul Eugen! E atât de bun și de tuos pentru mine! El e tot ce am mai de pe lume, de când am pierdut mama și de bietul meu mire...

Bibliografie.

Publicațiunile Academiei române. Acum acum publicațiunile mai jos însemnate și de vânzare la următoarele librării; Șeră Comp., București, Otto Harassowitz, Leipzig rold et Comp., Viena (Stefansplatz). *Per. hagi.* Basme Aromâne și glosaz. — Lei 1.50.

A apărut și află de vânzare la institut „Minerva“, București: „Frumos“ de Constantin Lei 1.50.

A apărut și se află de vânzare la institut grafic „Minerva“ București Teatru de V. Lei 1.50.

Redactor responsabil: Sever Boen.
Editor-proprietar: George Nichia.

INSERTIUNI și RECLAME.

1905/05 tkvi. szám.

Arverési hirdetmény kivonat.

A battonyai kir. járásbíróság, mint tkvi. hatóság, közli, hogy Bodrozsán Janku végrehajthatónak Kálló mint kiskoru Kálló Aron t. és t. gyámja és társai végrehajthat szvenvedettek elleni 422 korona 10 fillér tőkeelés és jár. iránti végrehajthatási ügyében a szegedi törvényszék (a battonyai kir. járásbíróság) területén a battonyai 2154 sz. tjkvben 1 I 3368 hrsz. 1594 négyzetméteri szőlőből illető felerészére 584 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és a fenteb megjelölt ingatlan az 1905 évi április hó 14 napjának délelőtti 9 órájaker Battonyán ezen kir. járásbíróság, 14 számú helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladható fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsült értékének 100%-át vagyis 58 korona 40 fillért készpénzben, az 1881: LX. t. cz 42 §-ában jelzett árfolyammal megállapított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 számú gazdaságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékértékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni, avagy az 1881: LX. tcz. 170 §-a értelmében a bánat pénznek a megállapított elölleges elhelyeséről kiállított szabályszerű bizonyítványt átszolgáltatni.

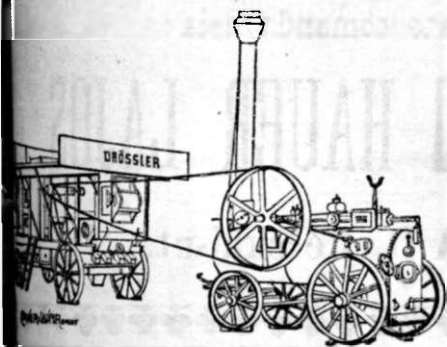
Kelt Battonyán, a kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság, 1905. évi márczius hó 12-én.
581 Olvashatlan aláírás kir. járásbíró.

Igaz Sándor

ciasorniear și giuvsargiu.
ARAD, Piața Libertății
pe lângă edificiul teatrului vechiu.
și argint calcat cumpără p. prețul mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

FEJÉR ANTAL

tor de embleme, firme și zugrav
Arad, Strada Rákoczy Nr. 10.
pregătesc potrivit timpului modern
TABELE DE FIRME,
pe sticlă, tinichea, lemn, etc.
asemenea zugrăviri cu gust imitație de lemn natural.
Comandele în provincie se săvârșesc prompt, cu prețuri foarte moderate.

Marfă solidă, pe lângă condițiuni favorabile de plată. —
Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

Am onoarea a strage atentiunea onoratului public asupra

cafenelei „FIUME“

pe piața Libertății (casa Domány)

care să bucură de bună reputație și unde să pot căpata în toată vremea mâncări calde, beuturi reci, cele mai fine vinuri în sticle, bere, șampanie și beuturi spirituoase.

Buffet rece Deschis până dimineața.

Musică țigănească.

Se roagă protecție, cu stimă

Weinberger S. conducător.

Se caută subabonenți pentru ziarele din loc și Pesta.

Abonament de cafea pentru dejun și ojină se fac cu prețurile cele mai estine.

Bijuterii, oroloage, aur calcat

și recuise de argint, seduli de amantare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasorniear și giuvsargiu
ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)
Isvorul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

IOSIF HEGEDÜS

Cronometrar, Ciasorniear și Giuvsargiu
Arad, piața Boros Béni 10.
Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Ciasornice cu precisiune. 560

Ujházi Ede

giuvaelier
atelier de gravuri
Arad, Salacz-utcza 1. (Andrássy-tér.)
(gravări de monograme, embleme, inscripții)
Execută specialități de giuvaere, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.
Comandele din provincie să execute prompt.
Asortiment de articole de optică.
Reparări de oroloage.
464 **Prețuri culante.**

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)
Arad, Andrássy-tér 3.
Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pumpelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: **VENUS** pentru cuptoare.
Comandele de provincie se efectuesc pentru prețurile ieftine de zi.

Carol Drössler

fabrica ces. reg. de mașini agricole.
Budapesta, VI. Váci körút 59

reprezintă automobile, locomotive cu vapor, grapă de vapor, scée cu vapor, imblăcee de mână și (járgányos) motoare de erud, montaza mori și tot felul de mașini agricole.

Marfă solidă, pe lângă condițiuni favorabile de plată. —
Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

P. T.

Am onoarea a aduce la cunoștință stimatei public din loc și din provincie că în atelierul meu de fabricarea paturilor și a cuptoarelor primese efectuarea a tot felul de

cuptoare și mașini de gătit tot asemenea

mutarea și repararea lor pe lângă prețurile cele mai moderate.

Am în deposit **sobe de maldica ș. a.** în toate culorile și prețurile.

Rugând pentru binevoitorul concurs rămân cu stimă

Borai Gyula

fabricant de paturi și cuptoare
Arad, Közép-u. Nr. 6. (casa proprie)

534

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafeneaua Pölzl)

Am onoarea aduce la cunoștința onoratului public că pe piața Libertății (lângă cafeneaua Pölzl), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabil în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, beuturi din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșer) ș. a. m.

Când cer protecția onor. publice îl asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Friedmann Lajos

Comande din provincia
se esecută prompt.

520

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. Pölzl).

In Ungaria de sud.

Cea mai mare prăvălie de haine gata pentru dame, copii și fetițe.

Recomandă magazinul bogat asortat:

Bluse de delen francez	fl. 2.50
Bluse de lână pentru seară teatru și ocazii	2.75
Bluse de șeviot engleze în toate colorile	3.75
Negligeuri, fasonul și stofele cele mai eleg. dela	3.50
Rochițe de copii de stofă și de spălat	— .50
Șorțe de clot pentru copii și mașă	— .30
Rochii de stradă și plimbare fason elegant în toate colorile de stofă	2.—

Albituri de dame și copii în asortiment mare.

Jupoane de clot dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Bluse de mătase și brasieri în mod. cele mai noi originale.

În vitrină zilnic expoziție de Incururile de curând sosite.

Solicitând binevoitorul concurs al onoratului public.

Winternitz Jenő,

582

Piața Libertății 3. (Casa Dr. Reisinger.)

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

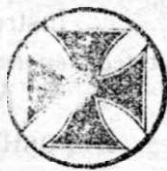
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tiniturii de ureche, bătăile de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, uduul în pat, gripa, influenza, insomnie, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insusirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eaș pe de altă parte e cel mai bun seut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile lumii cari prăvesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile na se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. publice asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și respândit.

Chiar și iestinatatea extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Distinsă cu mai multe medalii de aur și diplome.

Numărul telefonului 322.

Frumsețea femeiască

se ajunge

prin cea mai bună

crème

de față și de mână

Helén

Prețul 1 cor. 20 fl.

Flacon de probă 70 fl.

Dinți foarte albi

va aveă,

cel ce numai câte-va

zile va fi folosit

crema dentală

Helén

Prețul 1 cor. 20 fl.

Contra încăruntirii și căderii părului

Prețul 2 cor.

Prețul 2 cor.

Contra pantlicei, apoi amorteii și reumei

Prețul 2 cor.

Prețul 2 cor.

Medicină foarte eficace.

Se poate procura numai

în spițeria lui NÉMET,

Temesvár, Gyárvaros, Fő-u. 44

Comande prin poștă și telefon

se efectuesc imediat.

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöng

care este cu desăvirșire inofensivă și face pelea de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii și răcioșii, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Gyöngy-Créma puder 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.